

W Jaskini Obłazowej odkryto figurkę Wenus

9 grudnia 2017

Figurka przedstawiająca kobietę, czyli „Wenus” odkryta w Jaskini Obłazowej (woj. małopolskie) ma 15 tys. lat i jest wykonana z piaskowca. Jest to unikatowe znalezisko, na terenie Polski natrafiono na podobne jedynie dwukrotnie – powiedział PAP prof. Paweł Valde-Nowak.

Niecodziennego odkrycia wewnątrz podhalańskiej Jaskini Obłazowej w Nowej Białej (woj. małopolskie) dokonał latem tego roku archeolog z Instytutu Archeologii UJ w Krakowie, prof. Paweł Valde-Nowak.

Figurka mierzy 5,5 cm wysokości i jest wykonana z płaskiej bryłki piaskowca, zapewne otoczaka odkrytego w korycie pobliskiej rzeki Białki. Jak opowiada prof. Valde-Nowak, postać przedstawiona jest schematycznie, z profilu. „Jest to tylko korpus, kształtem przypominający kobietę w ciąży. Silnie eksponowane są tutaj również pośladki i biodra. Takie przedstawienia określane są wśród archeologów mianem Wenus” – dodaje badacz. Figurka jest płaska, dzięki temu mogła być wygodnie przenoszona.

„Być może jest to przedstawienie bogini matki, czyli przedmiot związany ze sferą wierzeń, albo portret kobiety bliskiej sercu mężczyzny sprzed kilkunastu tysięcy lat” – mówi prof. Valde-Nowak w rozmowie z PAP. – „Być może było to przedstawienie kobiety najbliższej myśliwemu albo emanacja jego marzeń”.

Naukowiec przypomina, że na terenie Polski paleolityczne Wenus znane są zaledwie z dwóch miejsc. Odkryto je w Wilczycach k. Sandomierza oraz w Dzierżysławiu na Górnym Śląsku. Natomiast w Europie znaleziono ich do tej pory ok. 50.

Kim byli ludzie, którzy wykonali figurkę? Zdaniem prof. Valde-Nowaka, była to ta sama społeczność, której przypisuje się autorstwo malowideł naskalnych z jaskiń Lascaux czy Altamira w Zachodniej Europie. „Mamy wyraźne ślady migracji tej ludności, również w postaci narzędzi krzemiennych i kościanych ujednoliconych na dużych obszarach Europy” – zauważa archeolog.

Pierwsze ślady po pobycie ludzi w Jaskini Obłazowej pochodzą sprzed ok. 100 tys. lat – są to narzędzia stosowane przez neandertalczyków. Z tego miejsca pochodzą najstarsze znane na terenach Polski szczątki należące do człowieka współczesnego. Odkryte paliczki (czyli kości palców) mają ok. 30 tys. lat.

W okresie, z którego pochodzi figurka – czyli sprzed 15 tys. lat – powstały też odkryte w jaskini narzędzia kamienne: przekłuwacze i rylce, używane na co dzień do obróbki skór. Wykonano je ze skały krzemionkowej zwanej radiolarytem. Obok narzędzi kamiennych i charakterystycznych odpadków pozostałych w trakcie ich wytwarzania znaleziono też fragmenty poroża renifera.

„Znaleziska te wskazują, że jaskinia służyła jej pradziejowym mieszkańcom na co dzień” – wyjaśnia archeolog. Zaznacza, że nie można wykluczyć jej funkcji kultowej, bo zdaniem części archeologów już sama obecność figurki tego typu jest wyznacznikiem sakralnej przestrzeni.

„Obie wersje nie muszą się w całe wykluczać. W jednej części jaskini być może odbywano rytuały, a w drugiej pracowano” – uważa badacz. W jego opinii funkcja jaskini mogła zmieniać się w zależności od pory dnia.

Jaskinia Obłazowa należy do najbogatszych stanowisk z epoki lodowcowej w Polsce. Być może ówcześni ludzie byli szczególnie zainteresowani jej wnętrzem ze względu na jej położenie. Obok znajdowało się bowiem bogate łowisko w postaci przełomu rzeki, więc było to świetne miejsce na założenie obozowiska. „Poza tym nie możemy wykluczyć, że uwagę pradziejowych społeczności przykuł oryginalny kształt góry, w której znajduje się Jaskinia Obłazowa – doskonale widoczny z odległości kilkudziesięciu kilometrów” – uważa prof. Valde-Nowak.

Autorstwo: Szymon Zdziebłowski

Zdjęcie: Instytut Archeologii UJ w Krakowie

Źródło: NaukawPolsce.PAP.pl